

ÇOK DAHA SÜRATLİ OKUYABİLİRSİNİZ

Mehmet ÖZCAN*

- *"Dünyadaki en genç üniversiteli, Los Angeles'daki Güney Kaliforniya Üniversitesi'nde okuyan Mariel ARAGON dakikada 6000 kelime okuyor."*

Siz dakikada kaç kelime okuduğunuzu hiç ölçtünüz mü? İsterseniz şimdi ölçebilirsiniz. Saatinizin saniye göstergesi tam 12'nin üzerine geldiğinde aşağıdaki iki çizgi arasında bulunan yazıyı okumaya başlayınız ve ikinci çizgiye geldiğinizde saatinize bakarak kaç saniyede okuduğunuzu kaydediniz.

Süratli okumak, eğitilmiş ve bilinçli bir çalışma ile hepimizin geliştirebileceği bir yetenektir. Yönetim Geliştirme Merkezi'nin 1987 ve 1988 yıllarında açtığı "Süratli ve Etkili Okuma" seminerlerinde iştirakçiler başlangıçta 150-200 kelime okurken, eğitimin sonunda 600-1200 kelimeye ulaştılar. Minimum artış % 276, maksimum artış % 574 ve ortalama artış % 374 oldu. Şu anda belki inanmakta güçlük çekeceksiniz ama, okuma sürati bu kadar çok artarken, anlama derecesi düşmedi; ortalama % 16 ve maksimum % 42 arttı. Bu, hızlı giden bir arabada yola daha fazla konsantre olunmasına benzetilebilir. Bundan sonra çizginin altındaki iki grafikte okuma hızı ve anlama derecesindeki artışları inceleyebilirsiniz (Saatinizden saniyeyi okuyunuz).

Şimdi saatinizden okuduğunuzu saniyeyi 100'e bölerek bir kelimeyi ortalama ne kadar zamanda okuduğunuzu, 60'ı da bu rakama bölerek dakikada kaç kelime okuduğunuzu bulabilirsiniz. Eğer süratli okuma konusunda daha önce bir eğitim görmemiş iseniz, normal olarak 150 ile 200 arasında bir rakam çıkabilecektir. Mariel Aragon'un 6000 kelimelik hızının yanında çok az değil mi? Üzülmemeyi, onun hızına erişemeseniz bile kısa zamanda kendi hızınızı birkaç katına çıkarabilirsiniz.

Şimdi bu artışların nasıl sağlandığını, hangi yöntemlerin kullanıldığını görelim:

YAVAŞ OKUMA ALIŞKANLIKLARININ GİDERİLMESİ

Okumaya başladığımız ilk günden beri, kendi kendimize veya yanlış yönlendirilme sonucu edindiğimiz birçok yavaş veya yanlış okuma alışkanlıklarımız vardır. Bunlar:

* Eğitim Uzmanı, YGM Genel Müdürü

- a) Okurken anlamadığımızda geri dönmek,
- b) Sesli okumak,
- c) İçimizden okumak,
- d) Hızlı kursak anlamayacağımızı zannetmek,
- e) Her kelimeyi okumak,

ve benzeri diğer kötü okuma alışkanlıklarımızdır. Şimdi bu alışkanlıklarımızı ele alalım:

GERİ DÖNMEK, bize en fazla zaman kaybettiğimiz bir alışkanlıktır. Konsantrasyon eksikliğinden olur ve geri dönme imkânı olduğu sürece de konsantrasyonumuz artmaz. Öncelikle kendimize geri dönmeyi kesinlikle yasak etmeliyiz. Geri dönme şansımızın olmaması konsantrasyonumuzu artırır. Başlangıçta bazı paragrafları anlamadığınızı hissedebilirsiniz. Endişelenmeyin ve geri dönmeyin. "Bugüne kadar geri dönerek okuduğum her paragrafı anladım mı? Şimdi hatırlıyor muyum?" soruları size endişelerinizi gidermekte yardımcı olabilir.

SESLİ OKUMAK, ilkokul çağlarında daha iyi anlamamıza yardımcı olacağını zannederek geliştirdiğimiz ve okumamızı önemli derecede yavaşlatan bir diğer unsurdur. Ortalama konuşma hızı 200 kelime/dakikadır. Sesli okuduğumuz zaman kendimizi bu limitle sınırlamış olur ve bu hızın üzerine çıkamayız. Oysa okuduğumuzu anlamak için kelimeleri dil ve kulak yollarından geçirerek beyne göndermemize hiç gerek yoktur. Göz, çektiği fotoğrafları dilimizden yüzlerce defa daha süratli olarak beyne göndermekte ve beyin almaktadır. Sesli okuduğumuz zaman 200 kelime/dakikada sınırlanan okuma hızımız çok daha hızlı olan beyin kapasitemize yetişememekte, atıl kalan beyin kapasitemiz boşluğunu başka düşüncelerle doldurmaya çalıştığından konsantrasyonumuz kaybolmaktadır. Okuma hızımız düşünme hızımıza (binlerce kelime/dakika) yaklaştıkça konsantrasyonumuz ve okuma etkinliğimiz artmaktadır.

İÇİMİZDEN OKUMAK da sesli okumanın bir tü-

rüdür. Her ne kadar bunda dudaklarımız kelimeleri tek tek telaffuz etmiyor ise de, ses tellerimiz kımıldıyor ve okuma hızımızı 500 kelime/dakikada fireniliyoruz. Seminerlerde bunu önlemek için biz iştirakçilere çiklet çiğnetiyoruz. Sizlere de tavsiye ederiz. Okurken çiklet çiğneme temponuz hiç değişmez ise bu kötü alışkanlığı yenilebilir ve 500 kelime/dakikanın üzerinde bir hıza ulaşabilirsiniz.

HIZLI OKURSAK ANLAMAYACAĞIMIZI ZAN-NETMEK, işte okumamızı en fazla yavaşlatan en önemli psikolojik etken ve seminerlerin ilk yarısında en fazla uğraştığımız engel. Kağıt arabaları saatte 3-5 kilometreden hızlı gidemezdi; otomobil bu hızı 100-200 km'ye çıkardı; uçaklar ise 1000 km'nin üzerine çıktı. Eski insanlar bu hızlara ulaşabileceğini düşünemezlerdi. Ayta gidilebileceğini, atomun parçalanabileceğini, bilgisayarlar ve daha nice gelişmelerin olabileceğini yıllarca akıllarına getiremezlerdi. Biz de bugün, yarın kabullenebileceğimiz gelişmelere inanmıyor ve direnç gösteriyoruz. Dakikada 6000 kelime okuyarak, 13 yaşında üniversiteye giden Mariel Aragon, dakikada 2500 kelime okuyarak A.B.D.'ni yöneten John Kennedy, hızlı okunarak daha iyi anlanabileceğinin kanıtlarıdır. Lütfen şartlanmalarınızı bir kenara bırakarak okuma hızınızı artırınız. Yukarıdaki grafikte gördüğünüz gibi anlama dereceniz başlangıçta düşecek ama, hızınızı artırmaya devam ettiğiniz takdirde eski derecenizi yakalayıp geçecek ve daha iyi anlayacaksınız. 16 seminere katılan 276 kişi bunun en güzel örneğidir.

HER KELİMEYİ OKUMAK: Başka lisanslarda da, Türkçe'de de cümle yapılarında anlam birkaç kelime toplandı, diğer kelimeler onları düzenli bir cümle halinde birleştirmek için kullanılmıştır. Ve, gibi, ile, için, vs. gibi sık sık tekrarlanan ve okuduğumuzu anlamamıza büyük bir katkısı olmayan bu kelimeleri her seferinde okumak bize büyük zaman kaybettirmektedir. Başlangıçta hangi kelimelerin gereksiz olduğunu doğru tesbit ederek, okumadan atlamakta güçlük çekecek, ama zamanla bu konuda da yetenek geliştirerek 300 kelimelik bir yazının 100 kelimesini okuyarak anlayabileceksiniz.

GÖZ EGZERSİZLERİ

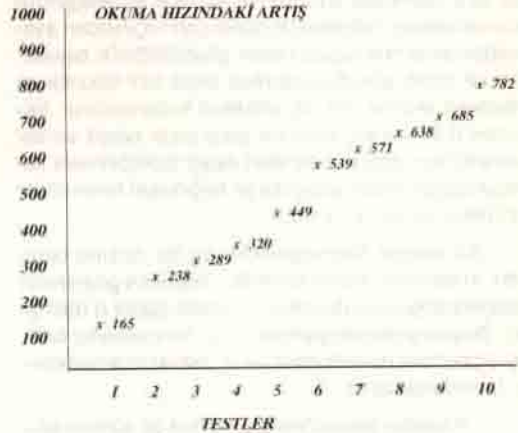
Süratli ve etkili okuma seminerlerinde

- Tachistoscope denilen özel bir cihaz ve hazırlanmış 500'den fazla slide,
- Overhead projektör ve asetatlar,
- Hızlandırılmış özel video bantlar

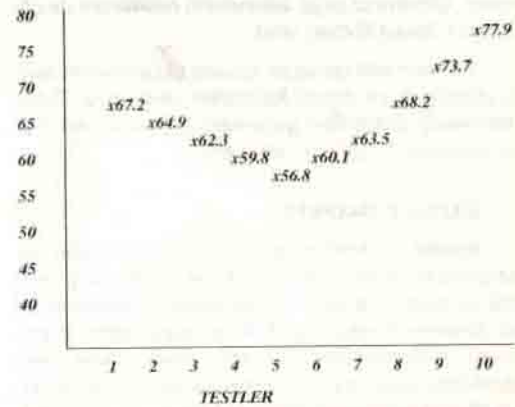
kullanılarak, başlangıçta saniyenin 1/10'u kadar zamanda 4 harflik bir kelimeyi görmekte güçlük çeken gözlerimizin, 1/250 saniyede 20-30 harflik ve üç kelimelik grupları görebilmesi sağlanmaktadır. Çeşitli cihaz ve malzemeleri gerektiren bu egzersizleri kendinizin yapabilemeniz mümkün olmamakla birlikte, bir vasıtada giderken ilanları hızlı okuyarak ve varsa vi-

YÖNETİM GELİŞTİRME MERKEZİ'NİN 1987 VE 1988'DE AÇTIĞI SÜRATLI VE ETKİLİ OKUMA SEMİNERLERİNDEKİ OKUMA VE ANLAMA DERECELERİNİN DEĞİŞİM GRAFIĞI (16 seminerin ortalamasıdır)

Kelime/Dakika

% ANLAMA DERECESESİ DEĞİŞİMİ

deonuzda 2-3 kat hızlandırılmış alt yazılı filmleri seyrederek siz de küçük göz egzersizleri yapabilirsiniz. Başlangıçta yoğun konsantrasyon nedeniyle başınız ağrıyacak, ama bir süre sonra alışacaksınız ve videoda bir filmi normal hızında seyrettiğinizde size çok yavaş gelecek ve canınız sıkılacaktır.

SÜRATLI OKUMA YÖNTEMLERİ:

Bugüne kadar geliştirilmiş çeşitli süratli okuma yöntemleri mevcuttur. Bunlardan en tanınmış olanları:

PARAGRAF OKUMAK

Yazarların çoğu paragraflarının başındaki ilk cümlede ana fikri verir, takibeden cümlelerde açıklama yapar ve fikri desteklemek için örnekler verirler. Paragrafın ilk cümlesini okuduğunuzda ana fikri bulmuş olursunuz. Eğer aynı fikirdeyseniz veya fikri

kabul ediyorsanız devam eden cümlelerdeki detayları okumanıza gerek yoktur.

SÜTUN OKUMAK

İşaret parmağınızı burnunuzun 30 cm uzağında aynı seviyede tutunuz ve sadece parmağınızın ucuna bakınız. Gözlerinizi işaret parmağınızdan ayırmadan etrafında başka neleri görebildiğinizi sayınız. Birçok cisim görebiliyorsunuz değil mi? Gazete ve dergileri okurken de bu yöntemi kullanabiliriz. Sütunun ortasından dikey bir çizgi çizer (veya varsayarsak) bu çizgiye yukarıdan aşağı baktığımızda sadece çizgiyi değil, solunda ve sağındaki birer-ikişer kelimeyi de görürüz.

3-4 kelime genişliğindeki dar bir sütunu okurken, ortasından düşey bir doğru boyunca gözlerinizi aşağıya doğru kaydırmanız yeterlidir (Şekil A'daki gibi). Başlangıçta okuyamadığınızı zannetseniz dahi, bu egzersize devam ederseniz zamanla anladığınızı farkedeceksiniz.

5-6 kelime genişliğindeki normal bir sütunu okuyorsanız, ikinci ve dördüncü kelimeleri okumanız yeterlidir. Gözleriniz diğer kelimelerin resimlerini de çekecektir (Şekil B'deki gibi).

7-8 kelimelik geniş bir sütunu okuyorsanız, ikinci, dördüncü ve altıncı kelimeleri okuyunuz. Diğer kelimelerin üzerinden geçerken gözleriniz resimleri çekecektir (Şekil C'deki gibi).

ÇAPRAZ OKUMAK

Normal bir kitabın sayfalarını okurken, isterseniz geniş bir sütunu okuyor gibi okuyabilirsiniz (normal bir kitabın satırları 7-8 kelimeliktir). İsterseniz sol üst köşeden başlayıp sağ alt köşeye doğru sayfanın bir köşegeni doğrultusunda (Şekil D'deki gibi) gözlerinizi kaydırabilirsiniz. Ancak bu yöntemde sütun okumaya nazaran daha az kelime görebilirsiniz. Özellikle sağ üst köşede ve sol alt köşedeki kelimeleri görememeniz söz konusudur. Bu nedenle daha hızlı okumaya uygun yazıları bu yöntemle okuyabilirsiniz.

ANAFİKİR İÇİN OKUMAK

İstatistikler 0-1900 yılları arasında yayınlanan yazılı neşriyatın (kitap, dergi, gazete vs.) daha fazlasının 1900-1975 yılları arasında yayınlandığını, onun da fazlasının 1975-1985 yılları arasında yayınlandığını gösteriyor. Günümüzde her konuda, takibi müm-

Aşağıdaki şekillerde sütun genişliklerine göre gözlerinizin takip edeceği yolu gösteren rakkamlar verilmiştir.

Şekil:A

DAR SÜTUNA OKUMA:

Şekil:B

NORMAL SÜTUN OKUMA

1		2
2		3
3	5	6
4	7	8
5	9	10
6	11	12
7	13	14
8	15	16
9	17	18
10	19	20

Şekil:C
GENİŞ SÜTUN OKUMA

1	2	3
4	5	6
7	8	9
10	11	12
13	14	15
16	17	18
19	20	21
22	23	24
25	26	27
28	29	30

Şekil:D
ÇAPRAZ OKUMA

kün olamayacak kadar çok yazı var. Bunların hepsini okumak imkânsız olduğu gibi gereksiz de. Bu nedenle uzmanlar her yazıyı okumamanızı, seçerek okumanızı öneriyorlar.

Seçtiğiniz yazıları da en ince detayına kadar okumak, hazine bulmak için bütün tarlayı kazmak gibi bir şey. Oysa hazine avcılarının bütün tarlayı kazmazlar. Hazinenin hangi taşın veya ağacın altında olabileceğini bilir, sadece orayı kazar ve kısa zamanda hazineyi bulurlar.

Sizler de Hazine Avcısı gibi, anafikri bulup okuyun. Bu yeteneğinizi zamanla geliştirebilir ve kısa bir sürede bir kitaptaki tek bir hazine yerine, bir çok kitaptaki daha çok hazineyi keşfedebilirsiniz. □

OKUMAK, TUTKULARIN EN SOYLUSUDUR.

EN İYİ HEDİYE KİTAPTIR.